

Dobrovolnictví

JAKUB DOSTÁL

24. 11. 2011

Struktura

- Úvod do problematiky dobrovolnictví
- Právní pozadí dobrovolnictví v ČR
- Metody oceňování dobrovolné práce
- Druhy dobrovolnictví
- Vedení dobrovolnické akce v praxi – hospicová péče
- Dobrovolnictví při mimořádných událostech

Definice dobrovolnictví

- *„Dobrovolnictví je veřejně prospěšná činnost konaná dobrovolníky svobodně a bez nároku na odměnu.“ (MVČR)*

Dobrovolnictví podle Všeobecné deklarace o dobrovolnictví

- IAVE - Mezinárodní asociace pro dobrovolnické úsilí
- „Dobrovolnictví je základním stavebním prvkem občanské společnosti. Uskutečňuje nejvznešenější aspirace lidstva - touhu po míru, svobodě, příležitostech, bezpečí a spravedlnosti pro všechny.“
- **Dobrovolnictví, individuální nebo skupinová činnost, umožňuje:**
 - udržovat a posilovat takové lidské hodnoty jako jsou družnost, zájem o druhé a služba jiným lidem
 - Napomáhání celoživotního rozvoje jednotlivců
 - Navzdory rozdílům napomáhání žití ve zdravých, udržitelných komunitách

Druhy dobrovolnictví dle české legislativy

- Dobrovolníci dle zákona o dobrovolnické službě
- Členové jednotek sboru dobrovolných hasičů
- Dobrovolníci mimo zákona o dobrovolnické službě
- Dobrovolníci ve smyslu zákona o IZS – ostatní složky (občanské sdružení nebo jiné NNO)

Právní pozadí dobrovolnictví v ČR

Právní pozadí dobrovolnictví v ČR

- Dobrovolnictví nebylo v 90. letech minulého století zakotveno v žádném obecně platném právním dokumentu ČR
 - Od roku 2000 se situace postupně mění
- Dobrovolníci se objevují v zákoně č. 359/1999 Sb., v platném znění, o sociálně-právní ochraně dětí
 - vymezení některých jejich povinností. Jedná se o případy, kdy dobrovolníci působí v rámci zařízení sociálně-právní ochrany, jako například zařízení sociálně výchovné činnosti a výchovně rekreační tábory pro děti (§29 zákona),

Právní pozadí dobrovolnictví v ČR

- zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě
 - první právní předpis upravujícím statut dobrovolníka v ČR
 - Jsou zde uvedeny náležitosti smluv mezi vysílající organizací a dobrovolníkem a mezi vysílající organizací a přijímající organizací.
 - Dále jsou zde uvedeny možné oblasti dobrovolnické služby a její časové ohraničení apod.

Zákon o dobrovolnické službě

- **Zákon zavádí do českého právního řádu několik zcela nových pojmů. Jedná se např. o pojmy**
 - Dobrovolník – člověk vykonávající dobrovolnou činnost, resp. práci bez nároku na finanční ohodnocení
 - Dobrovolnická činnost – aktivity spojené s organizací dobrovolnictví
 - Dobrovolnická služba – výkon dobrovolné práce na základě smluvního vztahu (krátkodobá a dlouhodobá – delší než 3 měsíce)
 - Vysílající a přijímající organizace
 - ✦ Ve Evropě běžné pojmy

Právní pozadí - další pojmy

- vysílající organizace (v ČR 76)

- Občanské sdružení
- Obecně prospěšná společnost
- Církev nebo církevní právnická osoba

Tato NNO dostává od MV akreditaci na 3 roky, může být obnovena.

- přijímající organizace (státní správa, samospráva, fyzická osoba,

Zákon upravuje postavení dobrovolníka – zakotvuje povinnost uzavírat smluvní vztahy, čímž poskytuje dobrovolníkovi vysokou míru ochrany, upravuje nábor, evidenci, přípravu a vykonávání dobrovolnické činnosti, poskytuje podporu a motivaci nezaměstnaným,..

Poskytování akreditací

- MVČR, první akreditace udělilo v červnu 2003
- Do roku 2009 bylo uděleno celkem 336 akreditací pro dobrovolnické programy
 - V ČR i zahraničí
- Některé organizace mají akreditováno i více dobrovolnických programů současně
- Akreditovanými organizacemi projde každoročně přibližně 10 000 dobrovolníků, kteří se na veřejně prospěšné činnosti organizací podílí v průběhu celého roku.

Poskytování akreditací - smysl

- procesu akreditace dobrovolnické služby MV sleduje a kontroluje:
 - jak jsou dobrovolníci vybírání a připravení na svoji činnost
 - zda a jaká rizika jejich činnost může představovat a jak jsou proti těmto rizikům chráněni – pojištěním, odborným vedením koordinátorem dobrovolníků nebo jím pověřenou kontaktní osobou v místě výkonu dobrovolnické služby
 - jak je jejich činnost kontrolována, resp. zda a jak probíhá supervize jejich aktivit.
- Platná akreditace poté umožňuje požádat o dotaci, zejména na vybavení a služby týkající se přímo dobrovolníků.

Metody ocenění dobrovolné práce

- **1. Output-related method**
- **2. Input-related method**
 - Global Substitute Method
 - Specialized Substitute Method
 - Cost Opportunity Method
- **3. MPSV**

Metody ocenění dobrovolné práce

- Proč dobrovolnictví oceňovat?
 - Tlak na tvůrce politik, že dobrovolnická činnost vytváří pro společnost významný ekonomický přínos
 - Informovat společnost o přínosech, nákladech dobrovolnictví pro ekonomiku
 - Podporovat účast na dobrovolnictví
 - Sledovat vývoj této činnosti v rámci ekonomiky
- Oceňování dobrovolnictví není jednoduché
 - Proč?

1. Output-related method

- Ocenění hodnoty poskytnutých služeb a odečtení jejich nákladů na vstup
- Náklady na vstup = náklady na nábor a školení + vybavení a zařízení+ materiální náklady
- Hodnota poskytnutých služeb v tržních cenách = ?

2. Input–related method

- Vyjádření hodnoty času potřebného na práci
 - Náklady na pronájem placené síly k provedení práce
 - Průměrný plat specialisty na provedení neplacené práce
 - Tržní mzda, o kterou dobrovolník přichází výkonem neplacené práce

3. MPSV

- Kvalifikovaná práce - Průměrná mzda nebo 6.platová třída
- Nekvalifikovaná práce – minimální mzdové tarify v katalogu, vydávaném MPSV

Druhy dobrovolnictví podle činností

Dobrovolnictví v kultuře

Dobrovolnictví v kultuře

- Spolková činnost a „ochotničení“ patří v některých uměleckých oborech (amatérské divadlo) od konce 18. století mezi organizované občanské kulturní aktivity
- Často se sami ani za „dobrovolníky“ nepovažují
 - členové neprofesionálních uměleckých souborů a spolků,
 - organizátoři kulturních a společenských akcí
 - ti, kteří se zabývají ochranou a revitalizací místních kulturních památek
 - ti, kteří opatrují kroniky a tradice svých obcí

Dobrovolnictví v kultuře

- Příklady sdružení uměleckých souborů
 - Volné sdružení východočeských divadelníků (VSVD), Sdružení pro tvořivou dramaturgii (STD), Asociace neprofesionálních komorních a symfonických těles (ANKST), Sdružení dechových orchestrů České republiky (SDO ČR), Svaz českých fotografů (SČF), Unie českých pěveckých sborů (UČPS), Folklorní sdružení ČR či Plzeňská neprofesionální scéna a mnoho dalších
- Často je také činnost spojena s konkrétní památkou – hradem, zámekem, divadlem, kostelem, galerií či muzeem
 - Například Kampanila (občanské sdružení pro záchranu architektonických památek v severních Čechách), dále např. Sdružení pro ochranu kulturního dědictví – hrad Zlenice,, Nadační fond na opravu Kosteleckého kostela na Hané, Sdružení pro záchranu a využití historických objektů Castellum, Linhartova nadace Praha

Dobrovolnictví v kultuře

- Festival Boskovice je čtyřdenní přehlídkou hudby, divadel, filmových projekcí, výstav aj. zaměřený na záchranu a obnovu židovské čtvrti v Boskovicích
- Příklad propojení s ostatními oblastmi:
 - Unijazz pořádá umělecké akce, při kterých spojuje kulturu s humanitárními aktivitami
 - Dobrovolní hasiči
 - ✦ Zvláště na vesnicích

SBOR DOBROVOLNÝCH HASIČŮ
LOUŇOVICE pod Bláníkem
pořádá

HASIČSKÝ PLES

Dne: 17.1.2009 od: 20:00 hod
Sál zámku v Louňovicích pod Bláníkem
Vstup: 80 Kč (v předprodeji 60 Kč - předprodej Hasičská zbrojnice Louňovice p. Bl.)

bohatá tombola K tanci a poslechu hraje: SCARLET

Dobrovolnictví ve sportu

Dobrovolnictví ve sportu

- Kdo je dobrovolník ve sportu?
 - Ne ten kdo sportuje
 - Ten kdo dobrovolně ve svém volném čase umožňuje svou činností ostatním, aby se mohli do sportu zapojit
- Forem dobrovolnictví v organizovaném sportu je mnoho
 - Jednotliví dobrovolníci se liší mírou, pravidelností svého zapojení, odborností vykonávané práce a také tím, pro koho svou činnost vyvíjejí
- V ČR 25 000 sportovních oddílů, 2 000 000 členů
- Několik zastřešujících organizací (ČSTV, Česká obec sokolská, Sdružení sportovních svazů ČR, Orel...)

Dobrovolnictví ve sportu

- Dobrovolníci zajišťují v menších klubech celý jejich chod
 - Starají se o rozvoj klubu o jeho účetnictví, evidenci členů, nutné pojištění...
 - V ČR je také poměrně běžné, že se kluby starají o majetek (zejména sportoviště - fotbalová hřiště, tělocvičny atd.
- Často i zde nutné odborné znalosti
 - Ekonomická oblast, trenérská činnost, organizace soutěží a jednorázových sportovních akcí

Důležitost dobrovolnictví ve sportu

- Klíčová element nekomerčního sportu
- Prevence, ale i řešení nastalých problémů
- prevencí, ale může pomáhat řešit také již nastalé problémy
 - Sport přináší zdraví, radost, pocit sounáležitosti, možnost začlenit se do společnosti, ale také učí přijímat pravidla a dodržovat je
- Netýká se jen zdravých dětí nebo dospělých, ale i seniorů, postižených atd.

Dobrovolnictví s dětmi a mládeží

Dobrovolnictví s dětmi a mládeží

- Široké téma, přesahuje i do ostatních oblastí
- Dle metodiky MŠMT
 - více než 75% členské základny mladší 26 let => Organizace dětí a mládeže
- nejen výchovná aktivitu směrem ke členské základně, také práce s neorganizovanou mládeží, realizaci konkrétních projektů, zajištění příznivého prostředí pro děti a mládež
- [Česká rada dětí a mládeže](#) zastřešuje na [100 organizací](#), ve kterých je sdruženo více než 200 tisíc členů, dětí a mládeže, účastnících se pravidelné celoroční činnosti.
- Činnost těchto sdružení však dosahuje i k dalším téměř 200 tisícům mladých lidí, kteří organizováni nejsou, ale přesto se aktivit sdružení účastní

Dobrovolnictví s dětmi a mládeží - oddíly

- Často nejen příjemně strávená léta, ale nasměrování do dalšího života
 - Často tedy nejde jen o to vyplnit volný čas, ale o vytvoření a upevnění hodnotového základu jednotlivců
- Tradiční sdružení mládeže
 - Skauti, mladí turisté, pionýři, táborníci, mladí ochránci přírody
- Sdružení „nové vlny“
 - Po roce 1990, jejich zaměření i styl činnosti mnohem více brali v úvahu budoucí vývoj dětí, společnosti i technických možností
 - ✦ Duha, Asociace malých debrujárů, Lata...

Dobrovolnictví v církvích a náboženských společnostech

Dobrovolnictví v církvích a náboženských společnostech

- V ČR nejméně 35 církví a náboženských společnostech
- Dva rozměry
 - Účast věřících na dobrovolnických činnostech v jiných oblastech
 - ✦ určitá zvláštnost: počáteční motivací je často impulz, který má význam pro duchovní rozvoj jednotlivce
 - Dobrovolnictví uvnitř církve
 - ✦ Starání se o kostel, zpěv při bohoslužbách, vykonávání různých služebností (tajemník, pokladník, laičtí kazatelé atd.)
 - ✦ I zde často důsledek víry jednotlivců

Dobrovolnictví ve zdravotnictví

Dobrovolnictví ve zdravotnictví

- Začátek 2000
- Nemocnice ale i „zdravotně sociální terén“
- Přínosy:
 - napomáhá aktivizaci, motivaci a psychické podpoře hospitalizovaných pacientů
 - přispívá k efektivnější organizaci práce a času personálu pro odbornou činnost i ke zlepšení celkové atmosféry nemocnice.
 - tím vším se podílí na zvyšování úrovně kvality péče o pacienta
 - Pro dobrovolníky: jiný pohled na smysl a kvalitu života, rychlý a přirozený nástroj pro sebepoznání, učení se a změnu žebříčku hodnot dobrovolníka.
- Rizika?

Dobrovolnictví ve zdravotnictví

- Praktické zkušenosti se začleněním dobrovolnického programu má v ČR řada státních i nestátních zdravotnických zařízení, velkých fakultních, krajských i menších oblastních a městských nemocnic.
- V některých případech spolupráce s NNO, jindy si nemocnice řídí celý dobrovolnický program sama.
- O dobrovolnickou činnost ve zdravotnictví je trvale zájem i ze strany dobrovolníků
 - akutní i dlouhodobé péči o pacienty dětského i dospělého věku, nevyjímaje péči o pacienty v terénních hospicích

Dobrovolnictví ve zdravotnictví – srovnání se zahraničím

- ve vyspělých zemích světa poměrně běžné
- dobrovolnická činnost v této oblasti je často považována za prestižní
- Např. v USA, Holandsku, Německu, Velké Británii i jinde přirozenou součástí komplexní péče
 - dobrovolnická centra jsou proto začleněna do struktury zdravotnického zařízení.
- Počty dobrovolníků pomáhajících v nemocnicích se pohybují ve stovkách a často tvoří 1/3 počtu zaměstnanců daného zařízení.

Dobrovolnictví ve zdravotnictví

- Nositeli myšlenky dobrovolnictví ve zdravotnictví byly v prvních letech u NNO
- metodický rámec konkrétního fungování dobrovolníků v nemocnicích, vznikal ale od počátku z iniciativy zdravotníků uvnitř nemocnic. Průkopnickou pilotní nemocnicí v dobrovolnickém programu byla FN v Praze - Motole

Osvědčené typy dobrovolnických činností Ve zdravotnických zařízeních

- dlouhodobých a pravidelných návštěv tak i formou jednorázových akcí
- dlouhodobý nebo jednorázový průvodců a umožňují jim zapojit se jak do běžných životních, tak do nejrůznějších zájmových aktivit
- Náplň:
 - Tvořivé volnočasové aktivity
 - Organizace a pomoc při kulturních
 - Canisterapie jako dobrovolnická činnost

Tři principy bezpečné dobrovolnické činnosti ve zdravotnictví

- 1. Dobrovolník nemusí znát diagnózy, orientuje se na to, co i nemocný člověk může.
- 2. Dobrovolník sdílí s pacientem/klientem hlavně přítomný okamžik.
- 3. Optimální motivací dobrovolnickovy pomoci je podpora a pacientova/klientova psychická pohoda v přítomném okamžiku, ne výsledek léčby.

Dobrovolnictví v ekologii

Dobrovolnictví v ekologii

- Začátek na českém území od 19. století
- Dnes stovky větších i menších organizací a spolků
 - desítky tisíc dobrovolníků
- Výsadba zeleně, úklidy, péče o významné přírodní lokality a ohrožená zvířata, budování naučných stezek, provádění strážní služby, ekologická výchova dětí a mládeže, osvěta

Dobrovolnictví v sociálních službách

Dobrovolnictví v sociálních službách

- Dobrovolníci vnáší lidský prvek
 - stojí proti stereotypům, vnášejí do vztahů přátelství, zkvalitňují individuální přístup k uživateli a podílejí se na celkovém zkvalitnění sociální služby
- Dobrovolníci nenahrazují práci profesionálů, neposkytují přímo sociální službu
- Domovy pro seniory, někdy se sem řadí i hospice
 - Charakter pomoci podobný jako u zdravotnictví
- Azylové domy pro matky s dětmi
- K-centra

Příklad dobrovolnické akce v hospici

- Hospic svaté Alžběty v Brně
- Vlastní dobrovolnický program
 - Dobrovolnické smlouvy , ne podle zákona o DS!
- Dva typy dobrovolnické činnosti
 - Celoroční individuální dobrovolnictví
 - Týdenní letní akce
 - ✦ Cca 15 účastníků
- Zásady úspěšného průběhu akce?

Dobrovolnictví při mimořádných událostech

Dobrovolnictví při mimořádných událostech

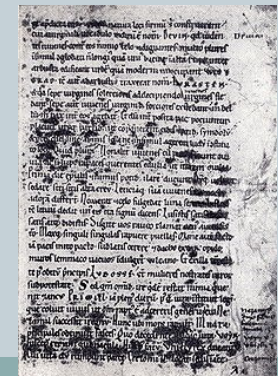
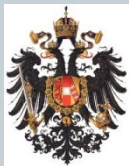

- V současné době především povodně

Historie NNO, zapojujících se do řešení následků povodní: úvod

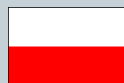
- Povodně na území ČR
 - Nic nového
- Zapojení NNO do odstraňování následků povodní
 - Záležitost **pouze 21. století?**
 - **První zdokumentované zapojení** (tehdejší období) NNO do odstraňování následků povodní na území českých zemí
 - ✦ **Spolek na podporu nešťastníků** poškozených povodní v roce 1845

Historie NNO, zapojujících se do řešení následků povodní: RU – začátek ČSR

- ✦ 1845 Spolek na podporu nešťastníků poškozených povodní
- ✦ 1868 Vlastenecký pomocný spolek pro Království české
 - součástí Rakouské společnosti Červeného kříže
- ✦ 1903 Diakonie, spolek evanjelický pro ošetřování nemocných a chudých
- ✦ 1919 Katolická Charita
- ✦ 1919 Oficiální začátek Československého červeného kříže

Historie NNO, zapojujících se do řešení následků povodní: světové války a meziválečné období

- **Velká výzva** pro tento typ NNO – nedostatek potravin, lidi bez přístřeší, zranění, pohřešování
- Tento typ pomoci poskytují NNO i v případě **povodní!**

Historie NNO, zapojujících se do řešení následků povodní: komunistická éra

■ 1948 politický převrat - zlom

- Změna politiky státu vůči NNO

- 1948 ČSČK ztráta nezávislosti, omezení některých činností

- 1948 ochromena činnost Charity

- 1952 zrušení Diakonie

■ humanitární pomoc byla zcela v režii státu

- Omezení možnosti zužitkovat zkušenosti z minulé epochy v řešení následků povodní

- Zůstal ČSČK - řešení následků povodní jedna z vedlejších činností - poslední velké povodně 60.léta 20. st. na Slovensku

Historie NNO, zapojujících se do řešení následků povodní: novodobá historie

- Listopad **1989 demokratizace režimu** – důležitý mezník
 - 1989 **ČSČK** získal nezávislost a mohl opět rozšířit své činnosti
 - Stejně tak **Daikonie** (znovuobnovena v červnu 1989!)
 - 1990 **Katolická Charita** vstala z popela
 - 1992 Nadace Lidových novin (od 1994 Nadace **Člověk v tísni**, **1999 Člověk v Tísni o.ps.s**)
 - 1992 **Nadace ADRA**

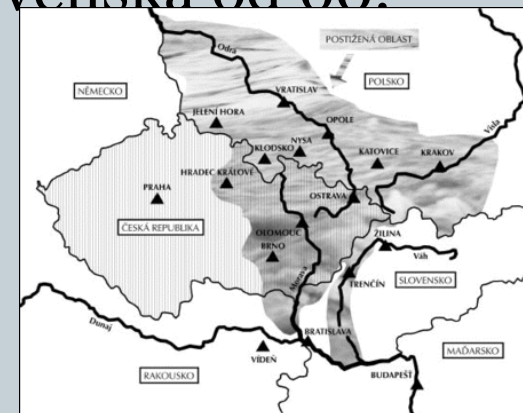
Povodně 1997 a další mezníky

Povodně 1997

- **První velké povodně** na území Československa od 60. let 20. století
- Jediná NNO, která měla částečnou zkušenost s povodněmi byl **ČČK**
 - I tato zkušenost byla ale **30.let** stará

Zapojení NNO při odstraňování následků povodní 1997

- **Začátek nové éry v oblasti zapojování NNO do řešení následků povodní**
 - Značné zapojení **dobrovolníků a NNO**
 - vybrání **obrovských finančních příspěvků** skrze povodňové sbírky
 - **Humanitární pomoc**
- **Velké rozdíly mezi zapojením jednotlivých NNO**
 - **Např. ČČK x Diakonie**

Důsledky povodní 1997 na NNO

- **Nepřímé dopady:**
 - NNO se začínají **více zaměřovat na povodně** (např. Diakoniae)
 - Některé kvůli nim **změnili svoji strukturu či způsob fungování** (ADRA)
 - Vytvořena půda pro vznik nových NNO v této oblasti (Hand for Help)

Další důležité body v oblasti zapojování NNO do řešení následků povodní – Přebyslav 1998

- 1998 schůzka v Přebyslavi
 - ČR se stala součástí projektu Světové rady církví pro 11 postkomunistických zemí **Připravenost náboženských společností, veřejných organizací a státních institucí *společně čelit katastrofám všeho druhu***

Další důležité body v oblasti zapojování NNO do řešení následků povodní – zákon o dobrovolnické službě

- zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě
 - ne všichni dobrovolníci zasahující při povodních se však řídí tímto zákonem
 - Vlastní (jiné) právní normy

Druhy dobrovolnictví dle české legislativy

- dobrovolníci dle zákona o dobrovolnické službě
- Dobrovolníci mimo zákona o dobrovolnické službě
- členové jednotek sboru dobrovolných hasičů
- Dobrovolníci ve smyslu zákona o IZS – ostatní složky (občanské sdružení nebo jiné NNO)

Další důležité body v oblasti zapojování NNO do řešení následků povodní – profesionalizace

- Povodně 1997 jedinou státní institucí, která z těchto povodní vyšla s čistým štítem - armáda

- 1997 - základní vojenská služba

- Ve službě cca 207 tisíc vojáků

- po r. 2004 cca 26 tisíc vojáků

- 2004 - profesionalizace armády

- Omezení možností AČR zasahovat při povodních

- Kde sehnat další lidské zdroje?

- dobrovolníci

Dobrovolnická pomoc při mŮ

59

- **Činnost dobrovolníků při povodních**
- **Bezprostřední odstraňování škod**
 - **vyklízení nábytku**
 - **odklízení naplavenin**
 - **úklidové práce**
 - **otloukání omítek**
- **monitoring situace**
- **pomoc při distribuci materiální pomoci**
- **pomoc při organizace práce v dané obci**
- **podpora zasažených (naslouchání)**
- **další**

Psychosociální pomoci při mimořádných událostech

■ Pomoc „v terénu“

- Koordinace - psychologové GŘ HZS
- 15 psychologů Policie ČR, HZS ČR a Armády ČR
- interventi vycvičení pro krizovou práci z NNO

■ Dlouhodobá pomoc

- PIT ČR - podpora **pomáhajících** a podpora **komunity**
- podpora **připravenosti** lidí a komunity na další podobné události

Bezprostřední účast při záchranných operacích

■ Hand for Help

- rozvážení dobrovolníků
- humanitární pomoc
- přímá finanční pomoc

HAND
FOR HELP

- Účast vlastní těžké techniky na záchranných operacích
- x všeobecný názor - role NNO je až po zásahu složek IZS!

Dobrovolnická pomoc při mŮ- problémy

62

- **Nízká prestiž dobrovolnictví ve společnosti**
- **Vyskytuje se neochota zaměstnavatelů k uvolňování**
- **Dostatek „dobrovolníků na jedno použití“ x nedostatek kvalifikovaných koordinátorů**
- **Rozmach firemního dobrovolnictví**
- **Problém?**
 - **Ne, ale...**

Spolupráce NNO - stát

- EU
- Vláda
- Ministerstva
- Kraje
- Obce
- Státní složky IZS
- Qua-volunteers
- Státní a polostátní podniky

Další typy dobrovolnictví

64

- Zahraniční dobrovolnictví
- Firemní dobrovolnictví

Zajímavé odkazy:

- www.dobrovolnik.cz
- Dobrovolnická služba – MVČR
<http://www.mvcr.cz/clanek/dobrovolnicka-sluzba-500539.aspx>
- European year of Volunteering <http://europa.eu/volunteering/>
- World volunteer web <http://www.worldvolunteerweb.org/>
- Jakou cenu má dobrovolník:
http://www.neziskovky.cz/clanek/1165/511_559_565/fakta_legislativa-a-ucetnictvi_navody-legislativa/jakou-cenu-ma-dobrovolnik/
- Česká rada dětí a mládeže <http://www.crdm.cz/>
- Mládež ČR – brožura <http://www.crdm.cz/download/publikace/mladez-CR-web.pdf>
- Dobrovolně pro přírodu <http://www.dobrovolnik.cz/oblasti-dobrovolnictvi/dobrovolnictvi-v-ekologii/dobrovolne-pro-prirodu/>
- Asociace malých debružářů <http://www.debrujar.cz/>

- Mezinárodní asociace pro dobrovolnické úsilí <http://www.iave.org/>
- On the Economics of Volunteering
http://www.zef.de/fileadmin/webfiles/downloads/zef_dp/zef_dp31-00.pdf
- Zákon o dobrovolnické službě
http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411/_s.155/701?PC_8411_number1=198&PC_8411_l=198/2002&PC_8411_ps=10#10821
- ADRA www.adra.cz
- Diakonie www.diakonie.cz
- Charita www.charita.cz
- Člověk v tísni www.clovekvtisni.cz
- Český Červený kříž www.cck-cr.cz/